

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyně Martinou Kotouček Mikoláškovou ve věci

žalobkyně: V. L., narozená X
bytem X
zastoupená advokátem Mgr. Petrem Jelínkem
sídlem Ovčárecká 311, 280 02 Kolín V

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 2. 2023, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 14. 2. 2023, č. j. X, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku zaplatit žalobkyni k rukám jejího zástupce Mgr. Petra Jelínka, na náhradě nákladů řízení částku 131 Kč.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) podanou dne 15. 3. 2023

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

domáhá zrušení rozhodnutí žalované označeného shora (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaná změnila své rozhodnutí ze dne 13. 10. 2022, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), tak, že výrokem I. pro nesplnění podmínek § 41 odst. 3 a § 39 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 221/2022 Sb. (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), zamítla žádost žalobkyně o změnu výše invalidního důchodu a výrokem II. žalobkyni odňala s účinností od 4. 3. 2023 invalidní důchod, neboť podle posudku posudkového lékaře žalované ze dne 9. 1. 2023 poklesla pracovní schopnost žalobkyně pouze o 20 %.

2. Žalobkyně namítala nesprávné posouzení zdravotního stavu, které proběhlo bez její osobní účasti. Žalobkyně uvedla, že z lékařských zpráv vyplývá, že trpí vícero zdravotními komplikacemi. Posudkový lékař žalované vyhodnotil jako rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti postižení uvedené v kapitole VIII, oddílu A, položce 6 vyhlášky o posuzování invalidity. Toto hodnocení ovšem provedl podle žalobkyně v rozporu s lékařskými nálezy odborných lékařů.
3. Žalobkyně uvedla, že s ohledem na zdravotní postižení nemůže vykonávat některé denní aktivity, jiné s výrazným omezením nebo snížením její výkonnosti. I přes snahu o zapojení se do pracovního procesu ji její postižení velmi omezují, a to až do té míry, že není schopna vykonávat pracovní činnost. Opakovaně usilovala o zaměstnání, což i doložila příslušnými dokumenty, bohužel ji ale lékaři pracovně-lékařských služeb neshledávají práce schopnou pro její zdravotní stav. Žalobkyně s tímto hodnocením souhlasí, neboť si je vědoma svých zdravotních omezení. Nedokáže si představit, že by vykonávala práci v plném provozu bez sluchu (kvůli omezení sluchu nevnímá projíždějící automobily a ostatní ruchy).
4. Žalobkyně má tak za to, že posudkový lékař nezhodnotil celkové omezení smyslové funkce sluchu vztahující se k vnímání přítomnosti zvuků, rozlišování a alterace zvuků, určení výšky, hloubky a kvality zvuků, rozeznávání řeči a schopnost mluvení/řeči, jak mu určuje vyhláška o posuzování invalidity. Při neuzítí naslouchadla neslyší žalobkyně nic a je odkázána na odezírání ze rtů. S naslouchadlem slyší pouze za situace, kdy hovořící výrazně zvýší hlas a vidí na něj tak, aby byla schopna zároveň odezírat. I tak rozumí pouze minimálně. Ve tmě není schopna s naslouchadlem lidem rozumět vůbec. Při pohybu mimo domov je pro ni nezbytný doprovod, jelikož kvůli hluchotě není schopna vnímat, co se děje mimo její zorné pole.
5. Žalobkyně je přesvědčena o tom, že její zdravotní stav odpovídá kapitole VIII, oddílu A, položce 1 vyhlášky o posuzování invalidity s tím, že pokles její pracovní schopnosti je o 40 % a s přihlédnutím k dalším komorbiditám by měl být navýšen až na 50 %.
6. Žalovaná s ohledem na námitky žalobkyně navrhla provést důkaz posudkem posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) ve smyslu § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „organizační zákon“).
7. V průběhu prvního jednání dne 8. 8. 2024 provedl soud nad rámec správního spisu dokazování posudkem posudkové komise MPSV v Praze ze dne 7. 6. 2023, doplněním posudku ze dne 12. 7. 2024, ambulantním nálezem z vyšetření ze dne 27. 2. 2023 z Nemocnice Pardubického kraje Klinika otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku a lékařskou zprávou ze dne 20. 2. 2023 vypracovanou MUDr. H. R. I. Soud neprováděl dokazování lékařskou zprávou ze dne 21. 10. 2022 vypracovanou MUDr. H. R. I., neboť je

součástí správního spisu a soud ze správního spisu bez dalšího vychází. Soud při jednání dne 8. 8. 2024 zdůraznil, že je napadeno rozhodnutí o dvou výrocích, s tím, že pro rozhodnutí soudu je podstatné zjistit skutkový, tj. zdravotní stav žalobkyně a dále je podstatné právní posouzení odlišení řízení o nároku na dávku a řízení o změně výše dávky. Po provedení důkazů předložených do doby nařízení jednání sdělil soud předběžné posouzení provedených důkazů s tím, že zdůraznil, že za zjištěného skutkového stavu je možné interpretovat rozpor ve vyšetření BERA racionálními důvody, ze kterých by ovšem vyplýval závěr, že je pravděpodobnější chybovost, která bude svědčit o hluchotě měřeného pacienta, než o zachovalé úrovni sluchu. V návaznosti na toto dokazování navrhl zástupce žalobkyně k důkazu lékařskou zprávu ze dne 31. 7. 2024 (MUDr. I. H. R.), kterou soud také k důkazu provedl, ovšem k posouzení jejího obsahu nemá odborné kompetence. Zástupce žalobkyně poukazoval na to, že lékařka konstatovala pouze torza ušních kůstek, což by podporovalo závěr vyšetření BERA, který svědčil o praktické hluchotě žalobkyně. V návaznosti na to soud odročil jednání za účelem zadání srovnávacího posudku Posudkové komisi MPSV v Hradci Králové.

8. Při druhém jednání konaném dne 27. 2. 2025 pak soud provedl dokazování revizním posudkem posudkové komise MPSV v HK ze dne 8. 1. 2025 a lékařskou zprávou z foniatrické poradny Nemocnice Pardubického kraje a.s. ze dne 28. 1. 2025 (MUDr. J. P.), kterou předložil zástupce žalobkyně dne 10. 2. 2025. Žalovaná se nedostavila, z jednání se neomluvila, odročení nežádala. Žalobkyně setrvala na svém procesním stanovisku, přitom zdůraznila, že má za to, že jsou u ní splněny i podmínky pro druhý stupeň invalidity.
9. Soud ze správního spisu zjistil, že dne 30. 10. 1995 bylo rozhodnuto o tom, že je žalobkyně částečně invalidní podle § 37 odst. 3 zákona č. 100/1988 Sb., zákona o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.
10. Žalobkyně podala naposledy dne 13. 6. 2022 žádost o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení jejího zdravotního stavu.
11. V posudku o invaliditě ze dne 20. 6. 2022, č. j. LPS/2022/1907-KO_CSSZ, vypracovaném posudkovou lékařkou Okresní správy sociálního zabezpečení Kolín (dále jen „OSSZ“) posudková lékařka uvedla, že žalobkyně žádá o změnu invalidního důchodu pro zhoršení zdravotního stavu a že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je oboustranný chronický zánět středního ucha s následnou těžkou nedoslýchavostí, posléze již hluchotou, tedy zdravotní postižení uvedené v kapitole VIII, oddíl A, položka 5a vyhlášky o posuzování invalidity, pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 25 % s tím, že procentní míra poklesu pracovní schopnosti byla ve smyslu § 3 a 4 vyhlášky zvýšena o 10 %, celkově tak o 35 %.
12. V posudku o invaliditě ze dne 20. 6. 2022, č. j. LPS/2022/484-KO_CSSZ, je nad rámec výše uvedené informace z posudku z téhož dne ve výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti žalobkyně uvedeno, že je žalobkyně schopna po vzniku invalidity I. stupně vykonávat výdělečnou činnost jen s podstatně menšími nároky na tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti.
13. S odkazem na závěr posudku posudkové lékařky OSSZ ze dne 20. 6. 2022 (bez uvedení čísla jednacím posudku) vydala žalovaná prvostupňové rozhodnutí ze dne 13. 10. 2022, kterým rozhodla, že žalobkyni s účinností od 4. 10. 2022 náleží invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně ve výši dosud vypláceného invalidního důchodu pro invaliditu druhého

stupně.

14. Žalobkyně napadla prvostupňové rozhodnutí námitkami, a v nich uvedla, že již od mládí trpí na záněty středního ucha. V roce 1995 dostala poprvé invalidní důchod (49% pokles pracovní schopnosti). Dále uvedla, že telefonovala její setra jejím jménem. Ohledně svých schopností mluvit poukázala na to, že umí odezírat. Dále poukázala na to, že je již starší a uši se jí nikdy nezlepší. K námitkám doložila lékařskou zprávu od MUDr. I. H. R.
15. Posudková lékařka žalované zpracovala v nepřítomnosti žalobkyně posudek ze dne 9. 1. 2023, č. j. LPS/2022/1557-NR-STC_CSSZ, a to na základě lékařských zpráv jako posudková lékařka OSSZ a dále na základě lékařské zprávy, kterou k námitkám doložila žalobkyně a z dodatečně doložené lékařské zprávy z ORL ze dne 8. 12. 2022 včetně audiometrie od MUDr. Z. D. Uzavřela, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti žalobkyně je postižení ucha, bradavkového výběžku, sluchu, střední nedoslýchavost oboustranná, což odpovídá zdravotnímu postižení uvedenému v kapitole VIII, oddílu A, položce 6 přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 20 %, která nebyla dále ve smyslu § 3 a 4 vyhlášky o posuzování invalidity měněna. Posudková lékařka žalované uvedla, že pokud by měla být uznána invalidita prvního stupně, bylo by hodnoceno také podle kapitoly VIII, oddílu A, dále podle položky 5b), kde je procentní míra poklesu 35 %. Podle této položky jsou hodnoceny stavy těžké nedoslýchavosti, kde i při používání sluchadel jsou omezené komunikační schopnosti, bez odezírání lze rozumět pouze běžným frázím. Pokud by měla být uznána invalidita druhého stupně, bylo by hodnoceno také podle kapitoly VIII, oddílu A, položky 2, kde je míra poklesu pracovní schopnosti 50-60 %, podle této položky jsou hodnoceny stavy s oboustrannou úplnou hluchotou s neschopností slyšet zvuky.
16. Napadeným rozhodnutím ze dne 14. 2. 2023 žalovaná změnila prvostupňové rozhodnutí tak, že pro nesplnění podmínek § 41 odst. 3 a § 39 odst. 2 písm. b) a c) zákona o důchodovém pojištění, zamítla žádost žalobkyně o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu a výrokem II odňala žalobkyni s účinností od 4. 3. 2023 invalidní důchod. Žalovaná vycházela z posudkového závěru posudkové lékařky ze dne 9. 1. 2023, podle které není žalobkyně invalidní. Podle žalované tak nejsou splněny podmínky pro nárok na důchod, resp. tento nárok zanikl. Žalovaná v odůvodnění odkazovala na ustanovení § 88 odst. 8 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o organizaci sociálního zabezpečení“), které stanovuje výluku pro aplikaci § 90 odst. 3 správního řádu, podle kterého nesmí odvolací orgán změnit napadené rozhodnutí v neprospěch odvolatele. Žalovaná měla tak za to, že v situaci, kdy je vyloučena aplikace § 90 odst. 3 správního řádu, mohla změnit prvostupňové rozhodnutí v neprospěch žalobkyně. Žalovaná došla k závěru, že bylo prvostupňové rozhodnutí v rozporu s právními předpisy, resp. nesprávné, proto jeho část změnila podle § 90 odst. 1 písm. c) správního řádu.
17. Soud poté, co ověřil, že žaloba byla podána včas, že je věcně i místně příslušným soudem a že napadené rozhodnutí je rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s., přezkoumal napadené rozhodnutí v žalobou vymezeném rozsahu. Dospěl přitom k závěru, že žaloba je částečně důvodná.
18. Soud s ohledem na argumentaci žalobkyně provedl důkaz posudkem Posudkové komise MPSV v Praze ze dne 7. 6. 2023 (soudu doručeném dne 29. 6. 2023). Žalobkyně byla jednání

posudkové komise přítomna a byla vyšetřena odbornou lékařkou v rámci komplexního kineziologického vyšetření. Posudková komise shrnula, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně je oboustranná těžká nedoslýchavost, při používání sluchadel s dobrými komunikačními schopnostmi, což odpovídá zdravotnímu postižení uvedenému v kapitole VIII, položce 5a vyhlášky o posuzování invalidity. Posudková komise stanovila míru poklesu pracovní schopnosti žalobkyně na 25 %, přičemž pro další navyšování neshledala posudkově uchopitelný důvod. Podle posudkové komise bylo možné takto hodnotit už při prvoinstančním posouzení dne 20. 6. 2022, kdy byla verifikována těžká vada sluchu s dobrou schopností komunikace při užití sluchadla a byla vyvrácena předchozí mylně stanovená úplná hluchota. Posudková komise uvedla, že při vyšetření žalobkyně po zklidnění dobře spolupracovala, výzvám ochotně vyhověla a nebylo shledáno narušení komunikace, žalobkyně slyšela i bez odezírání. Posudková komise poukázala na to, že část vyšetření probíhala způsobem, že žalobkyně stála k lékařce zády. K lékařské zprávě MUDr. I. H. R., která uváděla praktickou hluchotu žalobkyně, pak posudková komise uvedla, že tvrzení lékařky nerespektuje výsledek vyšetření BERA a skutečný klinický obraz. Posudková komise přitom poukazuje na to, že BERA vyšetření objektivizuje skutečný zdravotní stav žalobkyně. Posudková komise dále uvedla, že bolesti v zádech žalobkyně by odpovídaly postižení dle kapitoly XIII, oddílu E, položce 1b, pro kterou jsou definovány stavy s lehkým funkčním postižením, postižení zpravidla více úseků páteře, polytopní blokády s omezením pohyblivosti, svalové dysbalance, porucha statiky a dynamiky páteře s občasnými projevy kořenového dráždění s recidivujícím lehkým neurologickým nálezem, bez známek poškození nervu. Jelikož ale žalobkyně nesplňuje plně kritéria této položky, musela by být hodnocena na dolní hranici rozpětí míry poklesu pracovní schopnosti 10-20 %.

19. Žalobkyně v reakci na posudek posudkové komise reagovala prostřednictvím ustanoveného zástupce. Uvedla, že je přesvědčena o nevhodnosti průběhu a způsobu provedení posouzení před posudkovou komisí dne 7. 6. 2023, kdy na ni MUDr. K. velmi hlasitě mluvila (křičela), a to z bezprostřední blízkosti (30 cm) a žalobkyně navíc používala kompenzační pomůcku (sluchadlo). Žalobkyně dále uvedla, že dotazům posudkové lékařky dobře nerozuměla, proto se na ni otočila a doptávala se jí, na co se vlastně ptala. Tato informace přitom v posudku uvedena není. Dále žalobkyně namítala, že posuzující lékařky posudkové komise neměly příslušnou specializaci v lékařském oboru foniatrie, případně z oboru audiologie. Při posouzení nebyly zohledněny další obtíže žalobkyně, jako je problém s použitím sluchadla (způsobuje jí výtoky), přičemž ani s použitím této pomůcky není schopna porozumět běžnému mluvenému slovu bez odezírání. Nebyla posouzena ani další onemocnění žalobkyně, která mají rovněž rozhodující vliv na celkovou míru poklesu pracovní schopnosti žalobkyně. Nakonec žalobkyně uvedla, že byla dne 27. 2. 2023 vyšetřena na Klinice otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku, Foniatrické poradny v Nemocnici Pardubického kraje metodou BERA (brainstem evoked response audiometry) s výsledkem praktická hluchota (zprávu ke svému vyjádření předložila).
20. V doplňujícím posudku Posudkové komise MPSV v Praze ze dne 12. 7. 2024 posudková komise uvedla, že setrvává na svém předchozím posouzení žalobkyně. Předsedkyně komise kontaktovala lékařku s odbornou specializací v oboru ORL a konzultovala s ní rozpory v nálezech vyšetření BERA popisované ve zprávách ze dne 24. 5. 2022 a 27. 2. 2023. Podle názoru ORL specialistiky není možné rozpor jednoznačně vysvětlit, obzvláště, pokud se v průběhu necelého roku mezi květnem 2022 a únorem 2023 neodehrála u žalobkyně žádná zdravotně závažná událost. Mohlo tak jít o technickou chybu přístroje během vyšetření nebo

zhoršení podmínek pro validitu vyšetření způsobené aktuálním zdravotním stavem žalobkyně. Vyšetření BERA není vždy zcela jednoznačně interpretovatelné a je možné jej doplnit dalším vysoce specializovaným vyšetřením SSEP. Posudková komise však nepokládala za nezbytné nové vyšetření ORL, neboť na základě vyšetření při jednání se přesvědčila o tom, že žalobkyně při užití sluchadla rozumí pokynům velmi dobře i bez potřeby odezírání (k tomu odkázala na popis vyšetření v posudku ze dne 7. 6. 2023); dále uvedla, že z dokumentace zaslané žalovanou je zřejmé, že žalobkyně byla schopna se svým hendikepem i telefonovat (nejednalo se o videohovor). Jelikož je pro účely posouzení invalidity rozhodující funkční postižení, pak je pro posudkovou komisi její vlastní vyšetření zcela dostačující a posudkově rozhodné.

21. Soud dále provedl důkaz ambulantním nálezem ze dne 27. 2. 2023 z Nemocnice Pardubického kraje Klinika ORL a chirurgie hlavy a krku (MUDr. J. P.), ve kterém je uveden diagnostický závěr: BERA zcela bez odpovědi i při intenzitě stimulu 90 dB, praktická hluchota.
22. Dále soud provedl důkaz lékařskou zprávou ze dne 20. 2. 2023 vypracovanou MUDr. H. R. I., ve které je uveden závěr: praktická hluchota.
23. Soud si s ohledem na námitky žalobkyně uplatněné při jednání dne 8. 8. 2024 vyžádal revizní posudek od posudkové komise MPSV v HK, na jehož základě by mohl znovu posoudit rozporné podkladové zprávy. V revizním posudku posudkové komise MPSV v HK ze dne 8. 1. 2025 dospěla posudková komise k závěru, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti žalobkyně je porucha sluchu v souvislosti s chronickými záněty středouší, s opakovanými exacerbacemi (zhoršení) výtoků z uší, a tím s omezením využitelnosti kompenzace sluchadlem. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti stanovila z funkčního hlediska **srovnatelně** se zdravotním postižením uvedeným v kapitole VIII, oddílu A, položce 5b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity na 35 %. Uvedenou položku zvolila vzhledem k charakteru a průběhu postižení uší a sluchu žalobkyně a s přihlédnutím k ostatním objektivně doloženým zdravotním obtížím a pracovní kvalifikaci žalobkyně. Uvedenou hodnotu pak proto již podle § 3 a 4 vyhlášky o posuzování invalidity nijak neměnila. Posudková komise poukázala na zhoršení chronického zánětu uší ve formě výtoků z uší, a to např. v únoru 2020 (oboustranně), v červenci 2020 (vpravo), v březnu 2022 (vlevo), v dubnu 2022 (vlevo), v únoru 2024 (oboustranně). Posudková komise uvedla, že lze z dokumentace dovozovat, že se jedná o vadu částečně kompenzovanou v období, kdy lze používat sluchadla, resp. zejm. sluchadlo vpravo. Lze to dovozovat i z vyšetření BERA, které v případě vyvolání odpovědi poukazuje na zachování sluchu retrokochleárně, tj. jsou snímátné aktivity mozku (mozkového kmene) a vyloučí se tak úplná hluchota. Nepřítomnost odpovědi znamená, že zvuk nedorazil do mozku a důvody pro to mohou být různé, např. aktivní zánět středouší, kdy se zvuk není schopen středouším šířit dál. Nemusí to znamenat trvalou ztrátu slyšení a neschopnost využít sluchadla, kdy se využívá jiného přenosu zvuku. U žalobkyně je v tomto ohledu i uváděna kochleární rezerva (tedy možnost pro kompenzaci sluchadlem). Posudková komise MPSV v HK pak uvedla, že na základě BERA vyšetření z 27. 6. 2022 byla vyloučena hluchota, určitá schopnost slyšení je u žalobkyně zachována. Stav ovšem může kolísat při zánětech. U žalobkyně sice nebyl doložen trvalý výtok a trvalá nemožnost používání sluchadla v době vydání napadeného rozhodnutí, avšak u žalobkyně je sluch výrazně zhoršen a jsou nutná režimová opatření k ochraně sluchu před hlukem a rizikem infekcí. Posudková komise MPSV v HK má pak za to, že zdravotní

stav žalobkyně odpovídá invaliditě prvního stupně. Posudková komise MPSV v HK se ztotožnila s posouzením v rámci prvoinstančního posudkového orgánu, ovšem za přesnější s ohledem na kolísání zdravotního stavu s dopadem na možnost používání sluchadel zvolila jinou položku (5b) přílohy vyhlášky o posuzování invalidity.

24. Z lékařské zprávy z Foniatrické poradny ze dne 28. 1. 2025 vyplývá, že žalobkyně podstoupila vyšetření BERA, výsledek je bez odpovědi i při intenzitě stimulu 90 dB.
25. Relevantní právní úpravu posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod obsahuje § 39 zákona o důchodovém pojištění. Upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně. A konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu třetího stupně.
26. Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod závisí především na odborném lékařském posouzení. Zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzuje Ministerstvo práce a sociálních věcí, pokud se napadené rozhodnutí zakládá na posudku žalované; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle běžných zásad dokazování v soudním řízení správním (§ 77 odst. 2 s. ř. s.). S ohledem na jeho mimořádný význam bývá tento posudek rozhodujícím důkazem, pokud z hlediska své úplnosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, které by správnost posudku mohly zpochybňovat (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003-54, publ. pod č. 511/2005 Sb. NSS, či ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013-20).
27. Požadavek (test) úplnosti a přesvědčivosti posudku spočívá v tom, že se posudková komise musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítal, a musí posudkové závěry náležitě odůvodnit (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2015, č. j. 9 Ads 253/2014-52). Z posudku musí být zřejmé, že zdravotní stav byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace s přihlédnutím ke všem tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy. V posudku musí být dále uvedeno, zda zjištěný zdravotní stav zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a pokud ano, které zdravotní postižení bylo vzato za jeho rozhodující příčinu v případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je více zdravotních potíží (§ 2 odst. 3 vyhlášky o posuzování invalidity), přičemž jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se tu nesčítají, ale procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti tedy posudková komise hodnotí podle charakteru zdravotního postižení na základě vyhlášky o posuzování invalidity, přičemž zdravotní postižení se podřadí podle jeho druhu a intenzity pod příslušnou kapitolu, oddíl a položku přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, a současně odůvodní stanovenou míru poklesu pracovní schopnosti v rámci zde stanoveného rozpětí včetně případného navýšení podle § 3 vyhlášky o posuzování invalidity.

28. Pokud jde o zdravotní stav žalobkyně, soud má za to, že byl přesvědčivě prokázán a dostatečně vyhodnocen v návaznosti na shromážděné lékařské nálezy, a to zejména posudkem posudkové komise MPSV v HK. Závěry posudkové komise MPSV v HK považuje soud jednotlivě i v souhrnu za plně přesvědčivé a náležitě odůvodněné. Posudková komise vycházela z dostatečných podkladů a zhodnotila vývoj zdravotního stavu žalobkyně ke dni vydání napadeného rozhodnutí. Soud se se závěry této posudkové komise ztotožňuje a považuje je za úplné, správné a přesvědčivé, neboť posudková komise vysvětlila, proč postižení žalobkyně spojené s poruchou sluchu v souvislosti s chronickými záněty středouší zařadila pod jinou položku přílohy vyhlášky o posuzování invalidity. Zejména poukázala na opakované záněty středouší, které **následně objektivně brání přenosu zvuku** do mozku (zvuk není schopen se šířit středouším dál). Posudková komise MPSV v HK tedy sice souhlasila se skutkovým zjištěním posudkové komise MPSV v Praze, že na základě provedených vyšetření žalobkyně nebyla prokázána naprostá hluchota žalobkyně, ovšem opakované záněty středouší žalobkyně (které jsou dokladovány z řady lékařských zpráv) prakticky brání žalobkyni kompenzační pomůcku používat, resp. funkční postižení žalobkyně je pak **srovnatelné** se zdravotním postižením uvedeným v kapitole VIII, oddílu A, položce 5b vyhlášky o posuzování invalidity. Tento závěr podle soudu koresponduje i s opakovaným vyšetřením BERA, naposledy provedeným dne 28. 1. 2025, při kterém byly bez odpovědi stimuly o intenzitě 90 dB (může to svědčit právě o neprůchodnosti středouší v důsledku výtoku). Míra poklesu pracovní schopnosti žalobkyně pak podle této položky odpovídá hodnotě 35 %. Posudková komise přitom při určování této srovnatelné položky přihlédla i k pracovní kvalifikaci žalobkyně a k doloženým zdravotním obtížím žalobkyně. V posudku tedy byl popsán zdravotní stav a podstatné zdravotní postižení žalobkyně, které je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a jeho rozsah. Účastníci závěry posudku, ať již jde o stanovení rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, míry poklesu pracovní schopnosti či data vzniku invalidity nezpochybnili. Žalobkyně sice předložila novou lékařskou zprávu, která uvádí praktickou hluchotu žalobkyně, avšak nevyvrací závěr o tom, že je sluch žalobkyně částečně zachován, avšak je omezován častými výtoky z uší (k čemuž ovšem posudková komise MPSV v HK přihlédla).
29. Soud hodnotil úplnost a přesvědčivost posudku posudkové komise MPSV v HK i ve vztahu k dalším podkladům, z nichž žalovaná vycházela. Po zvážení všech posudků zpracovaných ve věci posouzení pracovního potenciálu žalobkyně soud dospěl k závěru, že jako nejpresvědčivější, logický a vycházející z nejuplnějších podkladů lze hodnotit právě posudek posudkové komise MPSV v HK ze dne 8. 1. 2025. Zdravotní stav žalobkyně hodnotila komplexně a dospěla k závěru o existenci dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, přičemž za podstatné považovala zohlednění opakujících se zánětů středouší žalobkyně, které mají významný funkční dopad na možnost používat kompenzační pomůcky, tedy i na schopnost slyšet. Oproti posudku posudkového lékaře žalované v rámci námitkového řízení a posudku posudkové komise MPSV v Praze tak zvolila položku 5b v kapitole VIII, oddílu A přílohy vyhlášky o posuzování invalidity, jakožto položku odpovídající srovnatelným dopadům zdravotního postižení žalobkyně. Soud považuje toto hodnocení za příléhavé a odůvodněné. Posudková komise MPSV v HK byla ve shodě s posudkovými lékaři žalované a s posudkovou komisí MPSV v Praze, že vyšetření BERA neprokázala jednoznačně absolutní hluchotu žalobkyně, nicméně poukázala na vleklé opakované zdravotní komplikace žalobkyně, které mají výrazný negativní dopad na možnost žalobkyně používat kompenzační pomůcku, resp. mají přímý dopad na možnost slyšet. Účastníci nevznegli proti

posudku posudkové komise žádné výhrady, zástupce žalobkyně navrhl doplnění dokazování o lékařskou zprávu ze dne 28. 1. 2025, kterou soud k důkazu provedl. Soud v této souvislosti připomíná, že řízení před správními soudy je ovládáno zásadou projednací, nikoliv vyšetřovací (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2010, č. j. 1 As 100/2009-129, či rozsudky téhož soudu ze dne 24. 10. 2013, č. j. 5 Afs 46/2013-28, a ze dne 5. 3. 2015, č. j. 7 As 279/2014-23), tzn., že skutkový stav je zjišťován v rozsahu účastníky tvrzeném a pomocí důkazů účastníky označených, přičemž platí, že každý z účastníků prokazuje ty skutečnosti, ze kterých vyvozuje pro sebe příznivé právní důsledky.

30. Soud se v projednávané věci zabýval ještě procesní rovinou správního řízení předcházejícího vydání napadeného rozhodnutí, přičemž dospěl k závěru, že žalovaná nebyla oprávněna v rámci řízení o námitkách proti rozhodnutí o žádosti žalobkyně o zvýšení invalidního důchodu rozhodnout o odejmutí invalidního důchodu žalobkyně.
31. Podle § 81 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „organizační zákon“) se řízení o změně poskytování nebo výše již přiznané dávky důchodového pojištění zahajuje na základě písemné žádosti nebo z moci úřední orgánem, který je příslušný k rozhodnutí o této změně, není-li stanoveno jinak.
32. NSS v rozsudku ze dne 10. 1. 2013, č. j. 4 Ads 108/2012-31, č. 2815/2013 Sb. NSS, vyložil, že „[z] citovaného ustanovení vyplývá, že v případě již přiznané dávky důchodového pojištění je třeba odlišovat řízení o změně poskytování dávky a řízení o změně výše dávky. Současně je nutno brát v potaz, zda bylo řízení zahájeno na žádost účastníka řízení nebo z moci úřední. (...) bylo-li správní řízení zahájeno na základě žádosti účastníka řízení, musí správní orgán o takové žádosti rozhodnout. (...) Žalobce ve své žádosti (...) učinil předmětem správního řízení změnu výše přiznané dávky (invalidního důchodu), stěžovatelka tudíž mohla v daném řízení rozhodovat jen o výši invalidního důchodu, nikoliv však o nároku na tuto dávku. Stěžovatelka tedy nebyla oprávněna v tomto řízení vydat rozhodnutí o odnětí invalidního důchodu, a to ani v prvním stupni, ani v řízení o námitkách. Na tomto závěru nic nemění ani skutečnost, že § 88 odst. 8 [organizačního zákona] stěžovatelce v řízení o námitkách umožňuje rozhodnout v neprospěch účastníka řízení. Toto ustanovení totiž nezakládá oprávnění překročit předmět správního řízení vymezený v žádosti podané účastníkem řízení. Stěžovatelce lze přisvědčit, že pokud v řízení o námitkách zjistila, že žalobce není invalidní, nic jí nebránilo odejmout žalobci invalidní důchod od nejbližší splátky. Nebyla však oprávněna učinit tak v řízení o žádosti žalobce o změnu výše invalidního důchodu, ale v samostatném řízení zahájeném z moci úřední. (...) Řízení o změně výše invalidního důchodu a řízení o odnětí této dávky mají odlišný předmět (v jednom případě jde o výši dávky, ve druhém o nárok na dávku). Probíhající řízení o žádosti žalobce, jehož předmětem byla změna výše invalidního důchodu, tudíž nemůže být překážkou toho, aby stěžovatelka z moci úřední zahájila řízení o odnětí invalidního důchodu.“ Z obdobných úvah vycházel NSS také např. v rozsudku ze dne 11. 10. 2013, č. j. 4 Ads 42/2013-43, či ze dne 11. 7. 2013, č. j. 6 Ads 13/2013-66.
33. Z obsahu správního spisu je zřejmé, že v prvním stupni nebylo vůbec rozhodováno o nároku na dávku, ale o **změně výše** dávky. Předmětem řízení tak byla změna výše dávky, nikoli posouzení nároku na dávku. Žalovaná toliko až v řízení o námitkách nepřipustně rozšířila předmět řízení, když rozhodla nejen o žádosti žalobkyně (výrokem I), ale též o nároku na dávku (výrokem II). Ze správního spisu přitom vyplývá, že o nároku na dávku nebylo vůbec rozhodováno v prvním stupni, čímž žalovaná odejmula žalobkyni možnost podat proti rozhodnutí o odejmutí dávky námitky. Ačkoli žalovaná současně rozhodla o žádosti

žalobkyně, čímž vyčerpala předmět řízení, tak nebyla oprávněna v řízení o námitkách proti rozhodnutí o žádosti žalobkyně o zvýšení dávky rozšířit předmět řízení právě i na vlastní posouzení nároku žalobkyně na dávku. Byť je řízení o nároku na dávku zahajováno z moci úřední, tak nemůže být o tomto nároku rozhodnuto v řízení o námitkách o zcela jiném předmětu řízení (o žádosti žalobkyně o zvýšení dávky). Jak vyplývá i z rozsudku NSS citovaného výše, řízení o nároku má odlišný předmět řízení, než řízení o změně výše dávky, proto měla žalovaná v případě, že zjistila skutečnosti rozhodné pro (ne)existenci nároku na dávku nejprve zahájit řízení z moci úřední a následně o tomto nároku rozhodnout prvostupňovým rozhodnutím, nikoli současně v řízení o námitkách proti rozhodnutí o žádosti žalobkyně o zvýšení dávky. Napadené rozhodnutí tak výrokem II zjevně vybočilo z předmětu řízení zahájeného na základě žádosti žalobkyně. Uvedený postup přitom představuje závažnou procesní vadu ve smyslu § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.

Závěr a náklady řízení

34. S ohledem na výše uvedené soud konstatuje, že vyšel z odůvodněných závěrů posudkové komise MPSV v HK a v návaznosti na ně uzavřel, že napadené rozhodnutí je nezákonné, neboť vychází z nesprávně zjištěného skutkového stavu, a neobstojí proto ani jeho odůvodnění. Proto soud napadené rozhodnutí zrušil jako nezákonné (§ 78 odst. 1 s. ř. s.). Dále soud konstatuje, že v části, ve které žalovaná rozhodovala o nároku žalobkyně na invalidní důchod, se dopustila podstatného porušení ustanovení o řízení ve smyslu § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s., neboť nepřípustně rozšířila předmět řízení. V dalším řízení je žalovaná vázána právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.) a současně je povinna mezi podklady svého rozhodnutí zařadit i posudky Posudkové komise MPSV v Praze a v HK ze dne 8. 1. 2025, jakož i lékařské zprávy, o které se tento posudek opírá, a dále lékařské zprávy, které soud prováděl k důkazu (§ 78 odst. 6 s. ř. s.)
35. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch. Žalobkyni, která byla ve věci úspěšná, náleží plná náhrada nákladů řízení ve výši 131 Kč, které představují náklady na poštovné za podání žaloby ve výši 69 Kč a za doručení podkladů potřebných pro rozhodnutí o ustanovení zástupce ve výši 62 Kč. Jiné náklady řízení z obsahu soudního spisu neplynou a žalobkyně je ani netvrdila.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 27. února 2025

Martina Kotouček Mikolášková, v. r.
soudkyně